

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po postji prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold. za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 krajca, za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po postji prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. — Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

 Zaradi denasnjega praznika izide prihodnji list soboto.

Govor slovenskega poslanca g. dr. Vošnjaka

o slovenskih narodnih šolah v 11. seji štajerskega deželnega zbora.

(Po stenografskem zapisniku.)

„Gospoda moja! Ako si dovoljujem nekoliko besedij o sedanjih šolskih uredbi, omeniti moram že naprej, da nečem napadati principov postavodajstva ljudskih šol, onih principov namreč, na katerih so se zidale nove šolske postave.

Glaseval sem ob svojem času iz notranjega prepričanja in radostno za nove ljudsko-šolske zakone, in vsled sedanjih izkušenj morem tem manj želeči, da bi se zopet uvele one razmere, kakoršne so vladale, predno so bile te postave narejene. To že naprej omenim, a hočem deželnemu odboru dati nekoliko navodov, na katere predmete naj bi se oziral pri poročevanju o sedanjem šolskem stanju, kakoršno želi imeti resolucija finančnega odbora in tudi poslanec g. dr. Heilsberg. Jaz imam namreč nekoliko točk pred očmi, tako gledé učiteljskega izobraževanja samega, kakor tudi gledé ljudskega šolstva.

Kar se tiče učiteljskih izobraževalnih zavodov, je vsakdo iz mej nas prepričan, da sedanje izobraževanje učiteljev daleč presega ono, ki je bilo pred napravo teh zavodov. Vendar se mi dozdeva, kar se tiče slovenskega dela štajerske, da se slovenski jezik na učiteljskem izobraževališči v Mariboru preveč v kot poriva, tako, da učitelji pri najboljše volji nimajo prilike, izobraziti se tudi v slovenskem jeziku, da torej oni, ki hoté mej slovenskim prebivalstvom učiteljevati na slovenskih šolah, nimajo one izurjenosti v tem jeziku, katerega bi bilo treba, da se mora dobro podučevati.

Druga napaka je v četvornej razdelitvi učiteljske plače, ki se je nekda v tej zbornici mnogo pretresovala, in ki ima ta nasleddek, da šole, po katerih so nameščeni učitelji najmanjšega plačilnega razreda, ne dobodo nobenih stalnih učiteljev, da se učitelji vedno menjujejo, in tako ona dotika mej učiteljstvom in občinstvom, ki je v dosEGO učbenega cilja tako potrebna, ne nastane. Zaradi tega bi moral deželni odbor v tem oziru tudi pozvedavati, ter nasvetovati, kako bi bilo mogoče, odpraviti to slabo stanje.

Daljša okoliščina je po mojem mnenju iskati v tem, kdo ima pravico, učitelja imenovati. A o tem se bode govorilo pri priliki

bodočnega resolucijskega predloga finančnega odbora.

Gospod predgovornik, — zdaj pridem na ljudsko šolo — omenil je osemletno šolsko obiskovanje, a v tem oziru moram reči, da tudi ljudstvo v spodnji Štajerski goji najiskrenejšo željo, ka bi se ne gledalo tako strogo na šolsko osemletno obiskovanje. Pogledimo posebno na one šole, ki imajo en sam razred in le enega učitelja, pri katerih je izvršenje osemletnega šolskega obiskovanja popolnem nemogoče. Tedaj obiskuje le pri pol-dnevem poduku ena polovica otrok šolo dopoldne, druga polovica pa popoldne, in starejši šolarji bi morali 4 leta, od 10.—14. leta poslušati vedno ena in ista učna predavanja.

Na taci šolah bi lahko, kakor je že to omenil g. predgovornik, uvel se ponavljajoči poduk, ki naj bi bil v nedeljah ali pak v delavnikih, nasprotno bi se pak šolsko obiskovanje za enorazredne ljudske šole znižalo na 6 let.

Prehajam sedaj na narodno stran tega vprašanja, ki je posebno za nas Slovence na spodnjem Štajerskem važno. Kakor znano, predpisuje zakon o ljudskih šolah, da ima učni jezik po nasvetu krajnega šolskega sveta — okrajni šolski svet določevati.

Kar mi je do sedaj znano, nij se ta naredba v spodnjem Štajerskem še popolnem uvela in v tem oziru je še veliko nerednostij, v nekaterih okrajih je kar cela zmešnjava, ker je prepuščeno volji vsacega učitelja, na kakov način hoče predavati drug deželni jezik, ali naj bi bil učni jezik nemški, ali slovenski.

Gledé tega je sicer vlada predložila lansko leto v Gradcu zborujočemu učiteljskemu shodu nekov načrt, ki je pa obsegal res take, slovenske narodnosti in občinim pedagogičnim načelom protislovne določbe, da je bil že v minolej sesiji prisiljen moj čestiti drug dr. Dominkuš, predložiti visokej vladi neko interpelacijo.

Res je v veljavi nek učni načrt za utrakvistične ljudske šole v obče, toda kar jaz vem in kar je razvidno iz obravnav učiteljskih zborov na spodnjem Štajerskem, ta učni načrt gledé števila ur, odločenih za vsak predmet in gledé učnega jezika, nij natanko jasen. Sploh nastaja za slovenske ljudske šole daljša težava, da se k velikej množici učnega gradiva uže v drugej polovici prvega šolskega leta, ali drugo leto, tudi nemški jezik kot učni predmet uvede. Gospodje mi bodo pritrdili, da je množica učnega gradiva na narodnih šolah sedaj jako velikanska, mnogo večja, nego pred vpeljavo novih šolskih postav, in k tej množini, kakor omenjeno, se pridruži, za slo-

venske šole tudi še nemški jezik, za take šole tedaj izvira takovo preobloženje z učnim gradivom, ka je učencem to le s težo premoči.

Jaz bi torej vsakako svaril, — in sem to v visokej zbornici mnogokrat uže poudarjal, da se ljudska šola ne smé smatrati za zavod, v katerem se nemči, nego vedno naj se ima pred očmi namen, da je to ljudski izobraževalni zavod, da naj se torej gledé uredbe tega vprašanja, kdaj ima nemški jezik nastopiti, kot učni predmet in kdaj kakor učni jezik, z dostojnim ozirom na narodne zahteve in potrebe gleda, ter na pravi namen ljudske šole.

To so eni onih nazorov, katere sem o ljudski šoli, na spodnjem Štajerji mislil omeniti.

Kar se pa tiče resolucijskega predloga finančnega odbora, za katerega sem tudi glasoval pri posvetovanju v finančnem odboru, moram vsakako reči, da se ne strinjam z utemeljenjem gledé financiialne strani tega vprašanja, kakoršno smo baš sedaj čuli od gospoda dr. Jos. Kaiserfelda. Meni se namreč dozdeva, da, ako je tudi g. govornik proti tej trditvi, vendar je iz nje videti kakor da bi iz druge polovice te resolucije vprašanje prikazavalo se ali se morebiti naj šolnina zopet uvede, in ali naj bi se morebiti okrajna priklada povikšala za šolske potrebe od 7 % na 10%. — Gospoda moja? Baš vprašanje glede šolnine je bilo, ki je globočje se dotaknilo občinstva in kar je tadi one odvrčalo od tega pri upeljavi šolskih zakonov, odkar se je pak odpravila šolnina, odkar se je okrajna doklada za šolske potrebe znižala na 7 % je občinstvo precej pomirjeno; da, morem celo konstatirati, da je po celem spodnjem Štajerju prijazno mišljenje mej prebivalstvom za ljudske šole, kar je po mojih mislih, razvidno iz velicij žrtev, katere donašati je prebivalstvo povsod pripravljeno, kjer je treba podpore za ljudske šole ali za nova zidanja šolskih poslopij, ki čisto niso v nobenem primerji z denarnimi razmerami občinskimi, in ki vsakako zaslužijo priznanja v tej visokej zbornici.“

Iz štajerskega deželnega zbora.

V Gradcu 3. maja. [Izv. dop.]

V zadnji seji dne 3. maja je bil razgovor o narodno-gospodarskih zadevah, zlasti o krizi, ter o njenih nasledkih za štajersko obrtnijo in kupčijo z železom.

Poslanec dr. Sernec prosi vlado, naj obrne svoj pogled tudi proti jugu in iz toku našega cesarstva. Od Zemuna v Reko se namerava važno železnico izvesti, ali magjarska vlada se njej protivi, akoravno leži v ta namen pripravljen denar, ki se je skupil

iz državnih gojzdov v Gránici. Ali ne bi kazalo, podpirati to železnico uže zavolj tega, da najde štajersko železo zopet svoje kupce? Nadalje Turčija izvede železnice uže nekatera leta, ali vse je začela staviti pri morju, proti naši meji. Dosehmal se nij porabil kosek našega železa za turške železnice, in se tudi ne bode, ako stvar gre tako naprej, kakor dosehmal; vse železo se bode kupilo od Angležev, Francozov itd. ker turške železnice vse se začnejo pri morju, in od tam nadaljujejo. Treba je, iz naše strani se bližati turški meji z našimi železnicami, da se naprej dela tudi odtod. Zavolj tega se kaže zopet živa potreba železnice iz Dunaja v Novi, ker brez nje ne moremo prodati svojega železa.

Posvetovalo se je tudi zavolj neke ceste na gornjem Štajerskem, in gosp. prof. Kotulinski je stavil predlog, naj deželni odbor se ozira na to cesto v poročilu zastran spremembe važnejih okrajnih cest I. razreda v deželne ceste. Poslanec dr. Sernec zavrne, da še nij odločil deželni zbor ničesar zastran navedene spremembe; da še nij sklepa, po katerem bi se dežela sama lotila katerekoli ceste.

Predlog g. grofa Kotulinskega je padel, in sprejet je bil odborov predlog, po katerem se naj cesta podpira.

(Konec prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 5. maja.

V *Gradci* je na vseučilišči rektor zbranim 800 študentom ostro prepovedal, da ako se še kaj javnih hrupov, kakor je bilo nadlegovanje don Alfonza, udeležé, bode se vseučilišče zaprlo. Več študentov bode izključenih. Don Alfonzovo hišo straži 30 vojakov.

Najnovejše telegrafično poročilo pripoveduje, da je c. kr. namestnik Kübeck vsa študentovska društva, izvzemši humanitarna in znanostna, razpustil.

Cesar je došel v Kotor in sprejel črnogorskega kneza Nikolo jako častno. — Vojaška banda je igrala črnogorsko himno. Knez in njegovi spremljevalci so bili k cesarju na obed povabljeni. Zvečer 3. je bila razsvitljava v mestu in na morji brez števil razsvitljenih ladij.

V *moravskem* deželnem zboru je Pražak nasvetoval, naj se deželni volilni red tako izpremeni, kakor je za obe narodnosti prav. Da Nemci tega pravičnega nasveta ne bodo sprejeli, to je uže stara nemška navada.

Hrvatski ban Mažuranič je bil v Pešti in je govoril z ministrom Tiszom o novejši volilni postavi za Hrvatsko, katere se Magjari boji, o železničnem in jezikovem vprašanji (vsiljevanje magjarščine).

V *ogerskeji* zbornici je posvèt o proračunu. Baron Sennyey je govoril proti vladi, da ne vé, kaj hoče itd. Za leto 1875 se bode izhajalo, a za kasneje se je batil na Ogerskem. Njegovi nasveti so: štediti, honvedsko vojsko, ki Magjare največ stane, iz sedanjega stanja odpraviti in s skupno armado zediniti.

Vstanje države.

V *italijanskem* parlamentu nagaja radikalna opozicija vladi z očitanjem, da premehko postopa proti tistim duhovnom, ki so protivniki italijanske edinosti in države. 3. maja je v rimski zbornici interpeliral Mancini v tem smislu in pozval vlado, naj bolj ostro postopa. V seji 4. maja je pravni minister ovrgele Mancinijeve razloge in dolženja ter rekel, da hoče vlada le zmerno

postopati, nobenih preprirov s cerkvijo imeti, in garancijsko postavo, ki papežu samostalnost zagotavlja, čuvati neoskrunjeno.

Papež je španjskemu kraljiču Alfonzu dal po svojem nunciji msgr. Simeonu izraziti svojo naklonjenost, kar bode pri Karlistih srdito ljubosumnost vzbujalo.

Tudi *angleški* časniki izprevidevajo, da se na dolgo ne da držati Turčija v tem stanju kakor je dosedaj in, govoreči povodom dalmatinskega potovanja našega cesarja, Turčiji svetujejo, naj proti krščanskim narodom bolj po evropsko ravna.

Dopisi.

Iz Ljutomera 3. maja [Izv. dop.]

(Naša posojilnica) lepo in čvrsto napreduje, kar mora vsak domoljub priznati in kar mora vsacega slovenskega domoljuba veseliti. V nedeljo, 2. maja imela je občni zbor, h kateremu se je zbralo blizu 100, ako ne več družabnikov, pametnih slovenskih mož, ki so se vsi tako živo za društvo zanimali. Predsednik posojilnice, g. Kukovec nagovoril je navzočne ter jim v splošnih obzirih načrtal delovanje društva v minoletem letu. Potem, ko je bil za zapisnikarja izbran g. Lapajne, prebral je g. dr. Mravljak račun za leto 1874., ki kaže 94.147 gld. dohodkov in 91.874 izdatkov, kar priča, da društvo nij križem rok držalo; saj pa šteje tudi uže okolo 400 družabnikov, ki po 6. gld. na leto kot svoj upravljeni delež plačujejo. V rezervnem fondu ima uže 633 gld., poleg tega pa je inventar vreden 400 gld. Razen tega pa se je 1000 gld. v 2¼ letih, kar obstoji, prigospodarilo, in ta znesek od 1000 gld. določil je občni zbor po predlogu gospoda načelnika Kukovca za podporo novemu šolskemu poslopju v Ljutomeru. In kljubu temu je društvo tako na trdnih nogah, da more tajnika s 500 gld. in načelnika s 300 gld. odškodovati za v resnici velik trud, za kateri pa v 1872. in 73. letu tudi nič terjala nijsta.

Naša posojilnica ima torej pri svojem delovanju krasen uspeh in splošno zaupanje in kredit, tako n. pr. pri graški hranilnici. — Lepo se razvija torej ta posojilnica, vendar meri pisatelj teh vrstic, da bi se še več razširiti in še večje dobičke donášati utegnula, in to tedaj, ako bi se družabniki splošno v društvo sprejemali in ne delala pri sprejemanji nijedna razlika. Kdor je le pripravljen letnino plačevati naj se sprejme. Radi tega menim tudi, naj bi se onim udom, ki so bili pri občnem zboru zavolj neizpolnovanja svojih dolžnostij iz društva izključeni, ne zabranjevalo k društvu zopet pristopiti, ako svoje letnino v novič plačajo. Poleg tega bi bilo želeti, da bi se udje o bitstvu in o delovanju društva pri takej priliki dobro podučili, da bi vse to razumeli, o čemer jim načelnštvo poroča. Radi tega bi naši domoljubi nikakor ne smeli odlašati, da se ustanovi v Ljutomeru tudi gospodarsko-politično društvo, pri katerem naj bi se baš o takih in enakih zadevah naš dobri in zaupljivi narod podučeval, kateri je svojim voditeljem res hvaležen.

Iz Trsta 3. maja [Izv. dop.] Občni zbor slovenskega političnega in bralnega društva „Edinost“ nij mogej biti včeraj v rojanskeji čitalnici, ker se je vsled grdega vremena premalo udov sešlo. Torej se nij moglo vsled §. 13. društvenih pravil zborovati, ker nij bilo polovico od 196 udov. Prišlo jih

je kljubu vsemu neugodnemu vremenu vendar okolo 70. (To je o gromno število in dokaz, da je treba pravila premeniti. Ur.) Odbor je valed tega, zborovanje na drugo nedeljo 9. maja ob 4. uri popoldne odložil. Po zaključenji zбора so ostali odlični možje v čitalnici, ter se o raznih stvareh pomenkovali, ter pričakovali besede čitalniške, katere so se tudi udeležili in pri kateri so se jako radovali. Kakor sem iz zanesljivega vira izvedel, bode cesar iz Reke zopet skozi postajo St. Peter na Notranjskem vračal se na Dunaj. Opozorujemo tu slovenske vrle Notranjce, da naj ga ondotni prebivalci sijajno [po slovensko a narodno pozdravijo, da bode znal, da smo Slovenci tu, zvesti in verni državljani, kateri dajo kri in blago za svojega vladarja, a žele svojih narodnostnih pravic. Da se ne bo slišalo kot zadnjič, da je vse žalostno in mrzlo mej slov. prebivalci bilo, naglašja, se lahko v tem slučaju naša narodnost, kar Nj. Veličanstvo rad sprejme. Izkažite se Notranjci in požurite se in ne dajte se nemškutarskim birokratom zavirati, kakor smo se mi dali Lahonom, ko nijsmo še vedeli kar sedaj vemo.

Iz št. Ruperta na Dolenjskem 2. maja [Izv. dop.] Pretečeno soboto 1. maja probudi nas okolo 2. zjutraj iz sladkega spanja zvon, ki je žalostno bil ob plat naznanjaje, ka je v bližini požar. G. Franjo Stergar, tukajšnji trgovec, katerega je takrat najprvega vzbudil nočni čuvaj, ker se je ónokrat nemčur tako žalostno obašel, vpreže v hipu konje pred št. Ruperško brizgalnico, ter drdrá ž njo v najbržem tiru na nesrečni prostor, kjer je ogenj razsvetljeval s čudno žalostnim bleskom celo št. Ruperško in Mokronoško okolico. Cerkvice na bližnjih holmih bile so razsvetljene kot z bengaličnim ognjem. Gorelo je namreč okolo 15 manjših in večjih poslopij v Martinovej vasi četrte ure oddaljenej od Mokronoga. Pogorelo je 5 posestnikov, a mej temi bila sta le dva zavarovana. Zgorelo je tudi nekaj svinj, in razen pri enem posestniku nijso nikjer mogli niti najmanjše stvarice rešiti. Pol nagi so otročiči begali na tužnem mestu pogorišča; javk in stok in kriki „pomagajte, pomagajte“ bili so presunljivi. Vrlo se je obnašal baron Berg, ki je neumorno in hitro delal sam ter se svojimi vozovi velel dovaževati vodo; vrlo so se ponesle brizgalnice št. Ruperška, Mokronoška in Mirnska. Ogenj je baje nastal po ciganih, ki se najgosteje tódi nahajajo, ter nepopolisljivo drznostjo ljudi nadlegujejo. Prijeli so jih drugo jutro, ter jih tirali k sodnji v Mokronog. Ker so se pak ti ciganje s toliko zgovornjivostjo vedeli zagovarjati in dokazovati svojo nedolžnost, izpustili so jih takoj. — Ker se, kakor sem uže omenil, ciganje v naši okolici tolikrat nahajajo, ter neugodnosti prizadevajo, je ljudstvo tukaj uže res nejevoljno, da se tem klatežem beračenje in sleparjenje nikakor ne zavira. Št. Ruperško in Mokronoško županstvo se dozdeva proti ciganom jako mehko in postrežljivo, kar je res ostre graje vredno. No, naj bi se dala od nemškutarjev iz Ljubljane proti Slovincem parola, tú vam bode tist Dolar in njegovi pristaši precej po konci, ter ne gledé na pomočke ruvali za nemčurstvo, kar se nam uže studi popisovati. A kjer je treba korist kmetskega ljudstva pred očmi imeti, se za boljše stanje revnega kmeta

poganjati, tu vam ti nemčurčki za pečjó tičé, akopram se, kolikrat za-se prigovarjajo mej ljudstvom, v enomer bahajo, kako je njim ljudstva blagor na sreci. Fej vam bodi, nemčurski slepilci! —

G. Franjo Stergar, zaveden narodnjak je nedavno prevzel agenturo za banko „Slovenijo“. Kakor čujemo, se pri njem pridno oglašujejo kmetje o zadevi zavarovanja. Naj bi zavedni narodnjaki, kolikor se jih nahaja na kmetih, storili človeko- in domoljubno dolžnost, povsodi, kjer pridejo z ljudstvom v dotiko, prigovarjati in priporočati domači zavod, kar jim je najbolj mogoče. Dokler naš kmet, ki je deloma po zaviranju zlobnih naših narodnih protivnikov, deloma zaradi mlačnosti ali boječnosti zavednih Slovencev samih zelo zaostal, dotle se tudi ne bode brigal za koristni narodni zavod, kot je banka „Slovenija“, in v nemar puščal svoj lastni blagor. Torej narodnjaki, storite svojo dolžnost! — Banka je menda sedaj, ko je nehalo samovladje enega moža, zopet na dobrem.

Domače stvari.

— (Planinsko društvo) v Ljubljani ima 7. maja zvečer ob 8. uri občni zbor.

— (V Sisek) na hrvatsko pevsko svečanost namerava iti tudi o binkošnih deputacija našega „Sokola.“ Južna železnica je vožno ceno za to priliko od Ljubljane do Siska znižala.

— (Pri ljubljanskej deželnoj sodniji) se je predvčeranjem poslovil sedaj penzionirani predsednik g. Lovšin in predstavil svojega naslednika g. Grčarja.

— (Narodna čitalnica kamniška) napravi dne 9. maja „Besedo“ s programom: a) Rožmarin, čveterospjev. b) Govor. c) Domovina, brenčeči zbor s samospévom prvega tenora in baritona. d) V nedeljo v Ljubljani 1. uro pri gledališni kasi, komični prizor s petjem. e) Igra: Kljukec je od smrti vstal, Burka v enem dejanji. f) Ples. Za ude 10 kr., za upeljane sposobne neude 30. kr. vstopnine. — Začetek ob 8. uri zvečer. — Uljudno vabi k tej veselici: odbor.

— (Iz Starega trga) poleg Loža se nam piše: v nedeljo (9. t. m.) odpremo pri nas kmetijsko napredovalno šolo po izgledu one v Ljutomeru na Štajerskem. O kmetijstvu bode predaval g. Fr. Žepič učitelj na gozdarskej šoli v Šneperku. G. J. Žirovnik bode predaval računstvo s posebnim ozirom na novo mero, fiziko nanašajočo se na poljedelstvo, zgodovino itd. G. nadučitelj J. Mandeljč bode pa praktično čelablarstvo razlagal.

— (Leseni most) pred trnovsko cerkvijo se je 3. t. m. zvečer udrl v Gradašico, ker je bil uže ves trohljen. Vozi se sedaj črez onega poleg Ljubljance pred g. Trtnikovo hišo v trnovsko predmestje. — Pri tej priliki naj omenimo, da Trnovčani in Krakovčani, kakor smo čuli iz verjetnega vira, dobodo novega lesenega, a ne železnega, kakoršnega je znan nemčurski mestni svetovalec svojim someščanom obljuboval ob priliki volilne agitacije v mestni zastop.

— (Trojčki.) Piše se nam: 3. maja je v malih Lipljenah blizu Turjaka pod Ljubljano enega godca žena porodila 3 fantičke v eni uri. Imena imajo: Florijan, Kocijan in Janez, ter zdravi so vsi trije in mati tudi.

— (Slovensko gledališče.) Preteklo nedeljo se je predstavljala Jaka Aleševčeva „zgodovinska igra“, ki čuje na ime „Francozi v Kamniku“, dajana na korist g. Schmidtu. Beneficijant, ki je oziroma junških rol prava moč našega gledališča, pokazal je z izbero omenjenega „igrokaza“ morda dober finančialen talent, na drugi strani pak — brez zamere — jako slab okus. Glede prvega mu odpustčamo, drugo pa prav teškega srca. Ako iz strogo objektivnega stališča presojava navedeni dramatični „monstrum“, smemo reči, da je originalen, ali to le v tem smislu, da je še malekdo kaj enacega čul in videl. Ako bi bilo slaboznanemu Spiessu ali Cramerju mogoče videti to „izvirno“ delo, preletelo bi ju morda nekako „ahnungsdüster“, a tudi ta dva bi se slednjič obračala v stran. Ona dva se vsaj z logiko nista nikdar pričkala, a tu smo mogli tri cele ure poslušati in gledati prizore, ki so se vršili brez zveze, brez uzrokov in motivov, olupšani s pretepi in grozovitim gromom in pokom pušek, samokresov in kanonov, napolnjeni z zavratnimi umori in drugimi hudodelstvi, mej temi vpletenih par otloodonečih fraz, ki se ne čujejo nikakor kot resnoba, nego ko — persiflaže. Obžalovali smo igralce, da so se trudili in mučili, kajti tu je bila vsa muka, ves trud zastonj. Gospod Schmidt (Janko), ki je prejel pri nastopu lep venec in ogromni navdušeni pozdrav, skušal je v svojo nalogo spraviti nekažtragične resnosti, pravo Sisifovo delo. Itak se je godilo gospdč. Podkrajškovej (Rozika). Gospod Juvančič (kapitan) imel je jako lepo uniformo in je prav dostojno izdihnil svojo dušo pod bodalom gosp. Nollija (Pavel), ki se je zastonj trudil resen ostati pri tem špektaklu. Vrag naj bi tudi resen ostal! Gosp. Šušteršič (Klavec), je storil, kar je mogel in je končno tudi estetično umrl. G. Rus (Drobnič) pak je pridigoval, kar je bilo v istini tragično. Celo igranje je bilo boljšega dela vredno, in želeli bi, da se s „Francozi“ ne srečamo gotovo nikdar več na slovenskem odru. Občinstvo na galeriji je ploskalo le puškam in samokresom, itak primojduševskim vsklikom, s katerimi je bil pisatelj preradodaren. — Veselimo se, da nas bode predstava na korist gospodičine **Podkrajškove denes** v četrtek 6. t. m. sigurno odškodovala za zadnje trpljenje. Ta naša jako talentirana in najpridnejša igralka zasluzi, da jo občinstvo čisla v prvej vrsti in jej z obilnim pohodom benefice pokaže svoje čestilno zaupanje. Igralo se bode prvič „Ena se joče, druga se smeje“, v kateri ima gđc. Podkrajškova nalogo Jeanne Rey-jeve. Nadejati se smemo lepega in prijetnega večera.

— (Umrl o) je v Ljubljani meseca aprila t. l. 93 oseb, in sicer 54 možkega, in 39 ženskega spola.

— (V Malčicah) blizu Kranja na sorškem polji je zadnji petek 30. aprila pogorelo zvečer ob 10. uri 12 gruntarskih hiš in 10 bajt. Zavarovani so bili razen dveh vsi.

Deklice pozor!

— Uradnik železnice, 29 let star, z 600 gold. letnimi dohodki, želi 20 do 26 let staro pošteno, pridno deklico v zakon vzeti. Na premoženje se ne gleda. Dotične pisma s podobo na administracijo „Slov. Naroda“ z črkami: X. Y. Z. (148—2)

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov po izvrstni

Revalesscière du Barry

v Londonu.

28 let uže je nij bolezní, ki bi jo ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicin in stroškov; zdravi vse bolezni v želodcu, na živcih, dalje prsne, i na jetrah; žleze i naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprebavljenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo, šumenje v ušesih, slabosti in blevanje pri nosečih, ožonost, diabet, trganje, shujšanje, bledico in prehlajenje; posebno se priporoča za dojenice in je boljše, nego dojnično mleko. — Izkaz iz maj 80.000 spričeval zdravilnih, brez vsake medicine, mej njimi spričevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicine na vseučilišču v Mariboru, zdravilnega svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Dr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castle Stuart, Markize de Brehan a mnogo drugih imenitnih oseb, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastonj.

Kratki izkaz iz 80.000 spričevalov.

Spričevalo zdravilnega svetnika Dr. Wurzerja, Bonn, 10. jul. 1852.

Revalesscière Du Barry v mnogih slučajih nagradi vsa zdravila. Posebno koristna je pri driti in grizi, dalje pri sesalnih in obistnih boleznih, a t. d. pri kamnju, pri prisadljivem a bolehnem draženju v skalni cevi, zaprtji, pri bolehnem bodenju v obistih in mehurji, trganje v mehurji i t. d. — Najbolje in in neprecenljivo sredstvo ne samo pri vratnih in prsnih boleznih, ampak tudi pri pljučnici in sušenju v grlu. (L. S.) Rud. Wurzer, zdravilni svetovalec in člen mnogo učenih družtev.

Winchester, Angleško, 3. decembra 1842.

Vaša izvrstna Revalesscière je ozdravila večletne i nevarnostne prikazni, trebušnih bolezni, zaprtja, bolne čutnice in vodenico. Prepričal sem se sam gledé vašega zdravila, ter vas toplo vsakemu priporočam.

James Shoreland, ranocelnik, 96. polka.

Izkušnja tajnega sanitetnega svetovalca gosp.

Dr. Angelsteina.

Berolin, 6. maja 1856.

Ponavljaje izrekam gledé Revalesscière du Barry vsestransko, najbolje spričevalo.

Dr. Angelstein, tajni sanit. svetovalec.

Spričevalo št. 76.921.

Obergimpfern, (Badensko), 22. aprila 1872.

Moj pacient, ki je uže bolehal 8 tednov za strašnimi bolečinami vnetic jeter, ter ničesar použiti nij mogel, je vsled rabe Vaše Revalesscière du Barry popolnoma zdrav.

Viljem Burkart, ranocelnik.

Montona, Istra.

Učinki Revalesscière du Barry so izvrstni.

Ferd. Clausberger, c. kr. okr. zdravnik.

Št. 80.416. Gosp. F. V. Beneka, pravi profesor medicine na vseučilišču v Mariboru (Nemčija), piše v „Berliner Klinische Wochenschrift“ od 8. aprila 1872 to le: „Nikdar ne zabim, da je ozdravila enega mojih otrok le takozvana „Revalenta Arabica“ (Revalesscière). Dete je v 4. mesecu vedno več in več hujšalo, ter vedno bljuvalo, kar vsa zdravila nijso bila v stanu odpraviti; toda Revalesscière ga je ozdravila popolnoma v 6 tednih.

St. 79.810. Gospo vdovo Klemmovo, Düsseldorf, na dolgoletnem bolehanji glave in davljenji.

St. 64.210. Markizo de Brehan, boleha je sedem let, na nespanji, treslici na vseh udih, shujšanji in hipohondriji.

St. 75.877. Flor. Köllerja, c. kr. vojašk. oskrbnika, Veliki Varaždin, na pljučnem kašlju in bolehanji dušnika, omotici i tiščanji v prsih.

St. 75.970. Gospoda Gabriela Tešnerja, slušatelja višje javne trgovinske akademije dunajske, na skoro breznadejni prsni bolečini in pretresu čutnic.

St. 65.715. Gospodični de Montlouis na neprebavljenji, nespanji in hujšanji.

St. 75.928. Barona Sigmo 10letne hramote na rokah in nogah i t. d.

Revalesscière je 4krat tečnejša, nego meso, ter se pri odraslih in otrocih prihrani 50krat več na ceni, gledé hrane.

V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr. i funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalesscière-Biscuiten v pušicah a 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalesscière-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold. — Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradišču bratje Oberanzmeyer, v Innsbraku Diechtl & Frank, v Celovcu P. Birnbacher, v Lenci Ludvig Müller, v Mariboru M. Morio, v Meranu J. B. Stockhausen, v Zagrebu v lekarnici usmiljenih sester, v Čerovicah pri N. Snirhu, v Oseku pri Jul. Davidu, lekarju, v Gradcu pri bratih Oberranzmeyer, v Temešvaru pri Jos. v. Papu, mestnemu lekarju, pri C. M. Jahnerju, lekarju, v Varaždinu pri lekarju dr. A. Halterju, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarjih in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vas kraje po poštah nakaznicah ali povzetjih.

Uradno naznanilo.

6. maja 1875.

Razpisane službe: Pri c. kr. vrhnej dež. sodniji v Gradcu mesto svetnika do konca t. m. — Na narodni šoli v Sori (c. kr. okrajni šolski svet Logatec) služba drugega učitelja z letno plačo 400 gld., do konca junija t. l. **Javne dražbe:** Mat. Mergelovi dediči, 18. maja (I. Litija). — J. Furlanovo iz Slapa, 1190 gld., 15. maja (I. Vipava). — Ant. Čehovinovo iz Gabrč 15. maja (I. Senožec). — Marije Petričeve iz malih Lašč, 22. maja (I. Vel. Lašče). — M. Klavsevo iz Smartnega, 200 gld. 15. maja (I. Kostanjevica).

Smrti v Ljubljani

od 30. aprila do 3. maja:

Janez Grošelj, delavec, 30 l., na jetiki. — Antonija Horačkova, soproga zemljemera, 28 l., na jetiki. — Karel Gutman, črevljarsko dete, 6 mes., na vnetici grla. — Eliz. Jeričeva, posestnika vdova, 66 l., na opešnji. — Marija Kušarjeva, delavska soproga, 45 l., vsled razširjenja trebušnih organov. — A. Merlakova, kajžarska udoma, 65 l., na opešnji. — Aug. Novak, zasebnik, 83 l., na opešnji. — Fr. Rode, komtoirist, 19 l., za jetiko. — F. Nachtigall, ključar, 25 l., za jetiko. — Jov. Marinko, delavec, 45 l., na sušici. — Franja Celežnikova, delavsko dete, 1 mesec na propadu. — K. Novakova, zasebnica, 43 l., za mrtodom. — Fr. Mohart, dete c. kr. sluge, 17 mes. za krčom. — Katar. Košćeva, zasebnica, 60 l., za mrtodom. — Jov. Bonačeva, delavsko dete, 2 l., na vnetici grla. — Polona Rodetova, zasebnica, 40 l., na poškodovanji. — J. Slavec, zasebnik, 64 l., za tifusom.

Tuji.

4. maja:

Evropa: Diter iz Dunaja. **Pri Slonu:** Schuster iz Kamnika. — Trevn od Save. — pl. Fichtenau iz Dolenjskega. — Mizky iz Kaniže.

Dunajska borza 5. maja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	70 gld.	35	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	74	70	"
1860 drž. posojilo	111	65	"
Akcijske narodne banke	963	—	"
Kreditne akcije	232	25	"
London	111	20	"
Napol.	8	89	"
C. k. cekini	5	27	"
Srebro	102	80	"

Loterijske srečke.

V Gradcu 1. maja: 51. 74. 15. 19. 18.
Na Dunaji 1. maja: 67. 71. 6. 35. 25.

Služba tajnika

vranskega okrajnega zastopa z letno plačo 500 gld. in prostim stanovanjem je izpraznena. — Prošnje s potrebnimi spričevali, — da je prosilec popolnem zmožen v slovenskem in nemškem jeziku uradovati, da je izurjen politični uradnik, dobrega zadržanja, in da je samec, — naj se blagovolijo skrajno do

zadnjega majnika t. l.

semkaj poslati.

Od okrajnega odbora na Vranskem,

(144—2)

29. aprila 1875.

Načelnik:

Vrinovo.

Dva učenca,

stara 14—15 let, ki znata slovenski in nemški, se takoj sprejemata:

v prodajalnici suknene in manufakturne blaga, galanterijske in steklarske, specerijske, materialne, železarske zaloge in pridelkov,

J. N. Prescherja

(prej Franc Tieberja),

(136—3) Trg Laško na Štajerskem.

Zahvala.

Za obilno spremstvo k pokopališču po našem umrlemu sinu

Franju,

izrekamo srčno zahvalo vsem znancem in prijateljem, posebno pa gg. ljubljanskim čitalničnim pevcom, občinam Smartno, Hrastje, Sreberje, Zadobrava, slav. odboru bralnega društva v Dobu, kakor vsem drugim, kateri so nam svoje sočutje k neizmerni izgubi izrazili.

(152)

Družina Rode.

Piccolijeva lekarna „k angelju“.

Farmacijske specialitete

Gabriel Piccolija,

lekarnja v Ljubljani, na dunajske cesti.

Anaterinova ustna voda in zobni

prašek. Boljši, nego vsaka druga zobna voda in zobni prašek, pravo sredstvo zoper zobobol in ustne bolezni, zoper gnjilobo in majanje zob, zoper difteritis ali vnetico grla in skorbut, prijetnega duha in okusa, krepi dalje zobno meso, in je sploh neprimerljivo sredstvo za čiščenje zob. Kedor ga enkrat poskusi, dal mu bode gotovo prednost, vzle vsim enakim izdelkom. 1 steklenica 60 kr., 1 škatlja 40 kr.

Ribje olje, pošiljano na ravnost iz mesta Bergen na Norveškem, brezokusno in ne slabodiseče, 1 originalna steklenica 80 kr.

Pravi sajdlincev pulver. Nareja se z čisto kemičnih tvarin. 1 škatlja 80 kr., 1 tucat škatelj 6 gold. 60 kr.

Pravo vinsko žganje z soljo, v pomoč bolehnemu človeštvu, pri vseh notranjih in vnanjih prisadnih, zoper večino bolezni, posebno za vsakovrstne rane itd. 1 steklenica 40 kr.

Elikir iz Kine in Koke. Najboljši do sedaj znani želodečni liker. Pospešuje cirkulacijo in prebavljenje, ter različne organe in ude z nova okrepi in oživi. 1 steklenica 80 kr.

Glycerin-Crème, je posebno izbrano sredstvo zoper razpokane ustnice in kožo na rokah. 1 flacon 30 kr.

Lancaster-lilijna voda. Toaletni zaklad. Specijalno, da se ohrani koža krasna, nježna in mehka, se jej daje prednost pred vsemi univalnimi vodami, lepoticjem in lepoticnim sredstvom, katera so često škodljiva. 1 steklenica 1 gold.

Rajževi pulver. Izključljivo iz vegetabilnih tvarin, posebno zdrav za kožo, katerej podeli izvorno brhkost in čvrstost, kar se nahaja le pri mladini. 1 paket 10 kr., 1 škatlja 40 kr.

Sok iz Tamarinde. Po mrzlih sredstvih iztlačen. Učinkuje znamenito krepilno in olajšajoče. 1 steklenica 40 kr.

Neizmotljivo sredstvo zoper mrzlico. Učinek tega léka je dokazana istina in vsaki bolnik, ki je lék uže poskusil sam na sebi, se bode radostno prepričal, da je najmočnejše in zanesljivejše sredstvo do sedaj znanih zoper ponavljajočo se mrzlico. 1 steklenica 80 kr.

Naročila se izvršujejo vračajočoj se pošto proti poštenu povzetju. (132—6)

Dr. J. G. Poppo
pastilski zobni prah.
Zobni očisti tako, ako se rabi vsaki den, da ne odpravi samo običajno stni zobni kamen, nego tudi zobna glazura dobiva vedno večjo beljino in nježnost. (354—16)
V zalogi je v Ljubljani: pri Petričiču in Pirkeju, Jos. Karingerju, Ant. Kruperju, Eduard Mahru, F. M. Schmittu, E. Birsicu, v lekarni: dalje v vseh lekarnah, parfumerijskih in galanterijskih zalogah na Kranjskem.

Za zamašnje otihi zob
ni nobeno sredstvo propešnejše in boljše, nego **zobna pomba** od c. k. dvornega zobnega zdravnika dr. J. G. Poppa na Dunaji, v mestu, Bognerstrasse št. 2, je najizvrstnejše sredstvo pri rewarit-nemu zobobolu, pri vnetjih, oteklinah in pri gnoljenju zobnega mesa, zobni kamen oluči, tor zabrani njegovo razširjenje, okrepi zobno meso pri zobeh, ki se majje, očisti zob in zobno meso vseh škodljivih tvarin, usram pak podeli prijetno čvrstost, ter odstrani z njih neprijetno sapo uže po kratkej rabi.

Anatherin — zobna pasta
od dr. J. G. Poppa, c. k. dvornega zobnega zdravnika na Dunaji.

Ta priprava ohrani čvrstost in čistoto dihanja, vrhu tega podeli zobem belo-lestečo barvo, ohrani, da se ne pohabijo in okrepi zobno meso.

Znana istina je, da se uže mnogo let nahajajo

najboljši in najtrdnješi šivalni stroji

le v najstarejšem in slovečem

skladišču šivalnih strojev

za **Kranjsko**

pri

Vinc. Woschnagg-u v Ljubljani,

a vsi, na stotine broječih kupcev so z šivalnimi stroji iz tega skladišča posebno zadovoljni, kar je najboljši dokaz.

Diže se vedno načela, svojim p. t. odjemnikom le z dobrim blagom postreči, ter razprodajati le z malim dobičkom. sem tedaj za bodočo sezono preskrbel moje skladišče z najboljšimi in najzanesljivejšimi šivalnimi stroji, ter je priporočam po najnižjih cenah:

prave ameriške Elias Howe,

prave Ljudevit Löwe,

prave Frister & Rossmann, Wheeler & Wilson, Grower & Backer itd.

vseh vrst, z petletno pismono garancijo.

Cena je res tako nizka, da vsakdo, ki potrebuje dobro šivalno mašino za rabo v rodovini, belo šivanje, za krojače a i črevljarijo

5 do 10 goldinarjev

uže pri zakupnej cení zasluži, ako jo v mojem skladišču:

v Ljubljani, blatna vas, št. 117

v tovarniškem poslopji kupi, ker so mašine pri meni za oni znesek ceneje na prodaj, nego kje drugodi.

Poduk je zastoj; naročila iz družih krajev se izbrano izvršujejo.

Ljubljana, meseca aprila 1875.

(134—3)

Vinc. Woschnagg.